

po deset »soldov« za vsakih sto starov nosilnosti in za vsako potovanje. Tudi po smrti so bili mornarji združeni v skupnem grobu v cerkvi svojega patrona sv. Nikolaja, kjer je bil pa še poseben grob za tuje mornarje, ki bi jih smrt zatekla na poti. Ob smrti kakega člana so ga morali njegovi tovariši nositi od hiše do groba, ozir. spremljati z gorečimi svečami v roki. Bratovščina je imela svojega kaplana, ki je maševal za duše pokojnih članov; vsi živi tovariši pa, ki niso bili slučajno na potovanju, so morali biti pri sveti maši.

Človekoljubne naloge splitske bratovščine so lepo razvidne iz njenih pravil. Če je n. pr. kak brat postal star in nesposoben za službo ali pa je zbolel in ostal v bedi, so ga morali tovariši po svojih močeh podpirati, kakor sta to določila župan in sodnik, ki sta načelovala bratovščini. Če je prišel kdo v ječo, ker ni mogel plačati svojega dolga, so mu morali enako tovariši priskočiti na pomoč. Če je kdo zbolel, so bili ostali dolžni ga obiskovati in tolažiti. Ako je umrl izven mesta, so morali iti po njegovo truplo, in sicer na morju do sto milj daleč, na kopnem do 25 milj daleč. V teh pravilih je bilo dalje določeno, da sme brodolastnik pustiti mornarja le v tisti luki, v kateri ga je najel, pa tudi, da ne sme zvatiti mornarja z druge ladje na svojo. Mornarjem je bilo prepovedano, prepirati se med seboj ali pa v tujem kraju ladjo zapustiti.

S takimi določbami je bratovščina urejala vse službeno razmerje in celo privatno življenje mornarjev in brodolastnikov in tako odvezala mestni upravi veliko skrbi. Seveda je tudi samo ona odločala o strokovni usposobljenosti. Posebna njena komisija je mogla proglasiti pomočnika za mornarja ali pa povzdigniti mornarja v kapitana. Posebno zanimiv je bil kesnejši razvoj mornarske bratovščine v Kotoru, ki je zaradi bližine Turkov dobila bolj vojaški značaj. Njeni člani so pri obrambi domačega mesta tvorili posebno četo pod poveljstvom voljenih častnikov in tako je nastala slavna »bokeljska mornarica« in se je ohranila prav do danes. Proslava njenega in kotorskega zaščitnika sv. Tripuna (3. febr.) je še vedno znamenit dogodek za vso Boko. Sv. Tripun je kot osemnajstletni mladenič umrl l. 250. mučeniške smrti v Mali Aziji, l. 809. pa so bogati kotorski meščani kupili njegove telesne ostanke in bokeljska mornarica jih je prepeljala v Kotor, kjer se hranijo v stolni cerkvi. Bokeljski mornarji se niso odlikovali samo v pomorskih bojih, ampak tudi na kopnem. Tako so oni pod vodstvom slavnega Nikole Buče vzeli v bitki pri Velbuždu l. 1350. Bolgarom zastavo in križ, ki so ju nato dobili od carja Dušana v dar. Še danes se ta križ ob proslavi natika na zastavo svetega Tripuna in spominja Bokelje na njihovo slavno preteklost.

Sv. Tripun.

Ivan Sergéjevič Turgénjev

se je rodil l. 1818 v stari plemiški družini, iz katere je izšlo mnogo mož, vnetih za prosveto in napredek. Rodil se je in rasel v selškem dvorcu »Spasskoje-Lutvinovo« v Orlovski guberniji. Oče njegov je bil v vojaški službi, pa jo je zapustil in se stalno naselil na posestvu. Turgénjev ga slika kot strogega, hladnega in nepri-

stopnega moža. Njegova mati je bila hči bogatega posestnika zemljišč in po sinovih besedah jezljiva gospodinja, ki je lastnoročno tepla dekle, hlapce, tlačane in sina. Iz veselja do opisovanja starih družinskih odnosov med graščaki in tlačani, se je porodila prelepa knjiga »Lovčevi zapiski« (izdala Jugoslov. knjigarna v Ljubljani, preložili iz ruščine † Bogomil Vdovič, Marija Kmetova in Janez Rožencvet v 2 delih. Zvezek stane broš. 45 Din, vez. 55 Din). Turgenjev je kot lovec hodil po Orlovski guberniji in z odprtim očesom in globokim čutom opazoval pokrajino in ljudi v nji, graščake in kmete, v katerih je odkrival skromno-skrите zaklade srca in čustva, trezne izkušnje in klene misli, naj si ruska gospoda kmeta pogosto ni smatrala za človeka ampak žival. — Prvič v slovenskem prevodu je izšla Turgenjeva najlepša povest »Plemiško gnezdo« (izdala Jugoslovanska knjigarna, prevlel Jože Arko, broš. 45 Din, vez. 55 Din). V tej povesti je postavil Turgenjev diven nagrobnik omiki ruskega podeželskega plemstva. Turgenjev je umrl leta 1883 na Francoskem, pokopan je pa v Petrogradu.

U G A N K E I N D R U G O

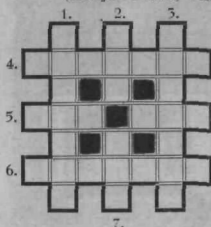
Podobnica.

(Gosar Jože, Ljubljana.)

2. Križaljka.

(Konjar Franc, Smlednik.)

Besede pomenijo:

- Navpično:
1. slovensko mesto;
 2. sveto mesto;
 3. zločinec;
 7. brez obutve.

Vodoravno: 4. mesto zmešnjav; 5. pokoj; 6. konjska oprema; 8. kaže, da gori.

3. Tiskarski škrat.

(Podobnikar Ivan, Ljubljana.)

Vanip ljegre, sipaljet ni spekin.

Uredite črke, da bo čemu podobno!

Rešitve in imena rešivcev priobčimo v 9. številki. — V 8. številki v prvi uganki »Vprašanja« se mora zadnji stavek tako-le glasiti: V teh stavkih je 7 jugoslovanskih mest in ne besed. Prebrisanji ugankarji so to že sami popravili. — V 7. številki so bili trije izžrebani. Naj se oglasio in povedo, kaj žele za nagrado.

Kdor je naročil »Vrtce«, naj tudi plača Din 15.—. Stražarji, kapitan rabi sape, da vam požene ladjo. Dajte mu Din 15.—!

Nove knjige.

»Mrtvi menih«. Spisal Josip Korban, založil Franc Leskovšek v Celju, cena v pol platno vez. 20 Din. V knjigi je povezanih

10 zgodbic gornjegrajskega hribovja. Najbolj srčkana in posrečena je »Ciganček Marko«. Jezik, se mi zdi, je pa le preveč domač in čemu neki devati znane rečenice v ». Knjigo priporočamo. —č—o.

»Vrtce« stane za vse leto Din 15.—, s prilogo »Angelček« Din 20.—. Lastnik »Pripravniki dom« v Ljubljani. — Urednik Vinko Lavrič v Ljubljani, Resljeva c. 11. — Uprava »Vrtca« v Ljubljani, Miklošičeva c. 7. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (Karel Čeč)